

Inrikesministeriet

kirjaamo@intermin.fi
tapio.puurunen@intermin.fi

Hänvisning

Kontaktperson
Camilla Hägglund

Ärende

**UTLÅTANDE ANGÅENDE REGERINGENS
PROPOSITION TILL RIKSDAGEN OM FÖRSLAG
TILL ÄNDRING AV LAGSTIFTNINGEN OM
LÄMNANDE OCH MOTTAGANDE AV
INTERNATIONELLT BISTÅND INOM
INRIKESMINISTERIETS
FÖRVALTNINGSOMRÅDE**

Ålands landskapsregering har beretts tillfälle att inkomma med utlåtande gällande regeringens proposition till riksdagen med förslag till ändring av lagstiftningen om lämnande och mottagande av internationellt bistånd inom inrikesministeriets förvaltningsområde.

Landskapsregeringen har tidigare fått ta del av utrikesministeriets proposition om lagstiftningen i samband med lämnande och mottagande av internationellt bistånd. Landskapsregeringen har lämnat ett utlåtande om propositionen den 10 mars 2016 (Brev 21 Rk1c, ÅLR 2016/1190). I utlåtandet konstaterar landskapsregeringen att Ålands demilitariserade och neutraliserade status är av en sådan karaktär och omfattning att den kvarstår även om riket deltar i ett närmare försvarspolitiskt samarbete. Landskapsregeringen framhöll även att det tydligare borde klargöras hur lagen kommer att tillämpas för Ålands del. Om exempelvis en terrorattack eller kärnkraftsolycka inträffar på Åland borde det vara klarlagt hurudant internationellt bistånd som kan anses vara förenligt med konventionerna. Landskapsregeringen ansåg att frågan om hanteringen av dylika situationer på Åland inte borde lämnas öppen. Landskapsregeringen har därefter den 18 april 2016 för kännedom fått ta del av försvarsministeriets proposition med förslag till lag om ändring av lagen om försvarsmakten och vissa lagar som har samband med den. Med avseende på försvarsministeriets proposition vidblir landskapsregeringen de synpunkter som framfördes i samband med utrikesministeriets proposition om Finlands lämnande eller mottagande av internationellt bistånd.

Enligt statsrådets säkerhets- och försvarspolitiska redogörelse 2012 skulle statsrådet utreda ”hur landskapets Ålands särställning också

framöver ska beaktas i samband med eventuella oljekatastrofer och andra krissituationer, och hur man ska säkerställa att de berörda myndigheterna har tillräcklig beredskap.” Försvarsministeriet tillsatte under hösten 2014 utredningen som slutfördes i april 2015. Syftet med utredningen var bland annat att kartlägga i vilka situationer handräckning av försvarsmakten till landskapsmyndigheter kan bli aktuell därför att försvarsmakten är den enda myndigheten som har den kunskap/utrustning som krävs för uppdraget. Av utredningen framgår bl.a. att

- För tillräcklig beredskap vid eventuella olyckor och andra civila krissituationer som sker på Åland krävs det en utredning som är gemensam för statsrådet och som är mer omfattande än den utredning som gjorts.
- Det råder olika uppfattningar om i hurdana myndighetssituationer och i vilken mån de internationella fördrag som garanterar Ålands särställning tillåter försvarsmaktens närvaro på Åland. I rikets lagberedning har inte heller alltid beaktats Ålands särställning och de krav den ställer på myndigheternas verksamhet i synnerhet när det är frågan om försvarsmaktens myndighetsstödsuppgifter.
- Det är viktigt att Ålands särställning tas upp vid lagberedningen och att det bedöms vilka konsekvenser den lagstiftning som bereds har för Åland.

Landskapsregeringen framhåller att samma frågeställningar är aktuella för mottagande av internationellt bistånd till Åland där militära enheter kan vara aktuella.

Av inrikesministeriets proposition framgår att riket på basis av den behörighetsfördelning som finns i självstyrelselagen för Åland har möjlighet att begära internationellt bistånd till Ålands territorium. I de ärenden som gäller landskapets behörighet är det landskapsmyndigheterna som gör bedömningen om bistånd behövs och framställer en eventuell begäran till behörigt ministerium i riket. Rikets myndighet ska sedan sörja dels för kontakter inom riket och dels för kontakter till utlandet. I de ärenden som gäller Åland och som hör till rikets behörighet är förfarandet detsamma som på andra ställen i landet. Uppgifterna sköts av rikets myndigheter.

Landskapsregeringen instämmer i behörighetsanalysen ovan men önskar påpeka att Ålands status som demilitariserat och neutraliserat område bör lyftas fram i samtliga dokument såsom anvisningar och direktiv som gäller mottagande av internationellt bistånd. Det bör utredas hur situationer på Åland ska hanteras av rikets myndigheter och anvisningar för myndigheterna bör utfärdas.

Landskapsregeringen förbehåller sig rätten att återkomma med kommentarer i ärendet om anledning till detta konstateras i ett senare skede.

Minister

Nina Fellman

Jurist

Camilla Hägglund